

ŠKODLIVÉ ČINITELE V LESNÝCH ŠKÔLKACH V ROKU 2020

Valéria Longauerová

Longauerová, V.: Pest agents in forest nurseries in 2020. APOL, 2021, vol. 2, no. 2, p. 247–250.

Abstract: In 2020, the occurrence of harmful factors was recorded in forest nurseries on an area of 5.11 ha as in 2019. Although the affected area was the same in 2020, significantly fewer seedlings and seedlings died compared to 2019. 67,000 seedlings died as a result of damage (2019 / 461 390 pcs) and in seedlings it was 76 790 pcs (2019/139 120 pcs).

Key words: forest nurseries; seedlings; plant harmful factor

V roku 2020 bol v lesných škôlkach evidovaný výskyt škodlivých činiteľov na ploche 5,11 ha rovnako ako v roku 2019. Hoci bola postihnutá plocha rovnaká v roku 2020 uhynulo výrazne menej semenáčikov aj sadeníc oproti roku 2019. V dôsledku poškodenia uhynulo 67 000 ks semenáčikov (2019 / 461 390 ks) a u sadeníc to bolo 76 790 ks (2019 / 139 120 ks).

Na úhyne semenáčikov sa podieľali najmä abiotické škodlivé činitele podielom 79 % čo predstavuje mierny nárast oproti roku 2019 keď spôsobili úhyn 74 % semenáčikov. Z abiotických činiteľov sa výraznejšie prejavilo sucho a úpal s podielom 96 %. Biotické škodlivé činitele sa na celkovom úhyne podieľali dielom 21 %. Z biotických činiteľov sa najvýraznejšie prejavili huby (213 850 ks) a z nich najmä padanie semenáčikov (140 850 ks), vysoký podiel úhynu spôsobila aj burina (60 000 ks). Z drevín boli výraznejšie poškodené listnaté druhy 84 % a to najmä buk (1 159 600 ks). U ihličnatých druhov bol podiel z celkového počtu uhynutých 16 % a to najmä jedľa (111 000 ks) a smrek (74 000 ks).

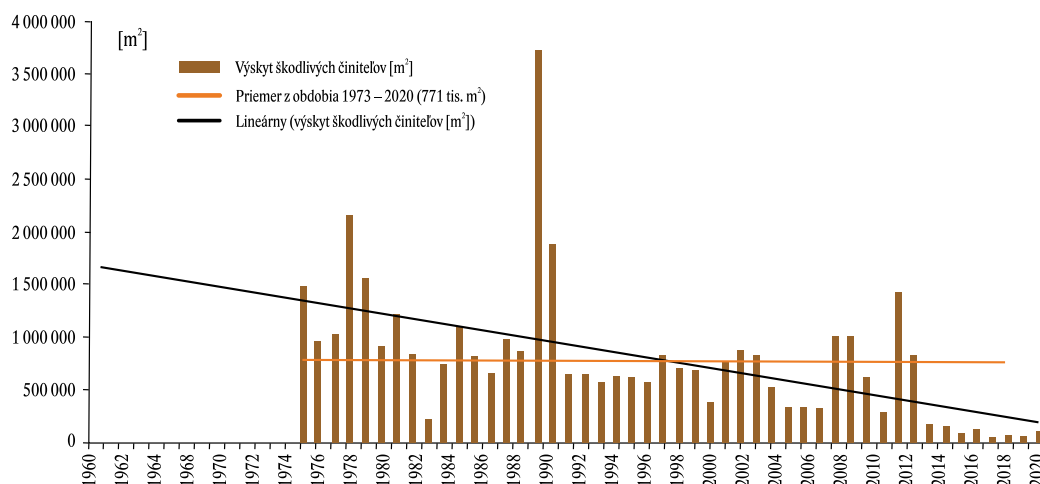
Tabuľka 1. Poškodenie semenáčikov a sadeníc a výskyt škodlivých činiteľov v roku 2020

Table 1. Seedling and seedling damage and occurrence of harmful factors in 2020.

Činiteľ	Výskyt [m ²]	Úhyn [ks]	
		semenáčiky	sadenice
Abiotické škodlivé činitele	3 740	1 095 000	33 020
Iné abiotické	1 795	40 000	23 720
Sucho a úpal	1 945	1 055 000	9 300
Biotické škodlivé činitele	83 938	290 850	85 490
Cicavý hmyz	11 100	10 000	5 000
Iný cicavý hmyz	11 100	10 000	5 000
Huby	21 540	213 850	3 700
Hniloby	2 370	23 000	3 500
Hrdze	225	0	0
Iné huby	4 530	50 000	200
Múčnatky	7 500	0	0
Padanie semenáčikov	6 815	140 850	0
Sypavky	100	0	0
Ostatné biotické škodlivé činitele	51 073	67 000	76 790
Burina	48 553	60 000	0
Hlodavce	2 060	7 000	8 300
Iné biotické	460	0	68 490
Škodcovia koreňov a kmienkov	225	0	0
Tvrdoň smrekový	225	0	0
Spolu	87 678	1 385 850	118 510

U sadeníc sa na úhyne podieľali najmä biotické škodlivé činitele s podielom 73 % a abiotické činitele s podielom 27 %. Z biotických činiteľov sa najviac prejavili ostatné biotické činitele (76 790 ks).

Z drevín boli viac poškodené ihličnaté dreviny 82 % ako listnaté dreviny 18 %. Z ihličnanov najviac poškodenou bola borovica (68 490 ks) u listnáčov to bol buk (19 200 ks).

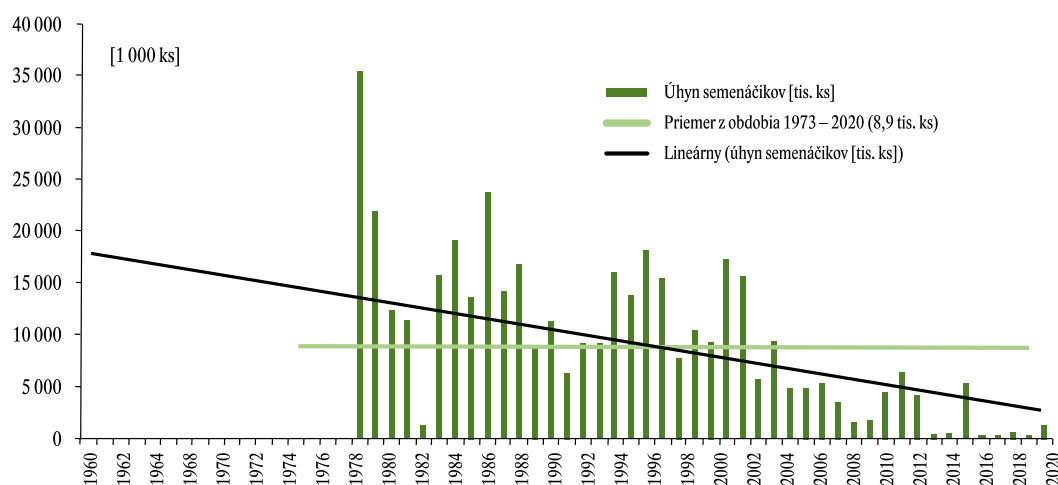

Obrázok 1. Vývoj výskytu škodlivých činiteľov v lesných škôlkach
Figure 1. Development of the occurrence of harmful factors in forest nurseries.

Najväčšie straty semenáčikov sme evidovali v Prešovskom kraji (1 112 600 ks), najmä v okrese Poprad, v Košickom kraji (157 250) v okrese Spišská Nová Ves, ďalej v Žilinskom kraji (41 000) najmä v okrese Turčianske Teplice. U sadeníc sme evidovali úhyn najmä v Žilinskom kraji (88 110 ks) v okrese Litovský Mikuláš, v Prešovskom kraji v okrese Snina, ďalej v kraji Banskobystrickom v okrese Žarnovica.

Tabuľka 2. Poškodenie semenáčikov a sadeníc a výskyt škodlivých činiteľov v roku 2020 podľa drevín
Table 2. Damage of seedlings and seedlings and occurrence of harmful factors in 2020 by tree species.

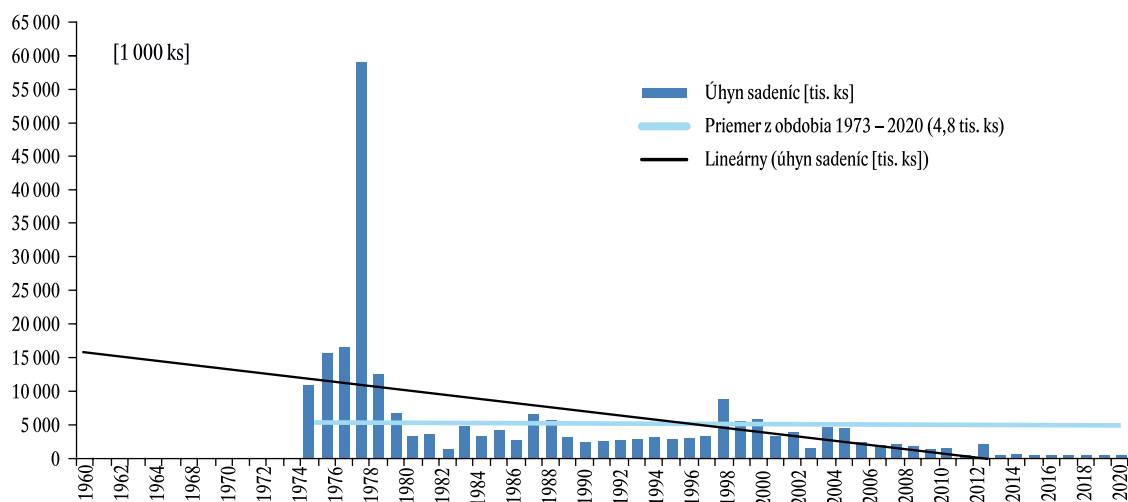
Dreviny	Výskyt [m ²]	Úhyn [ks]	
		semenáčky	sadenice
Ihličnany	35 237	221 250	98 110
Borovica	918	6 000	68 490
Duglaska	2	2 250	0
Jedľa	8 161	111 000	18 820
Smrek	23 090	74 000	10 800
Smrekovec	3 066	28 000	0
Listnáče	52 441	1 164 600	20 400
Buk	36 691	1 159 600	19 200
Dub	13 250	5 000	1 200
Jaseň	2 500	0	0
Spolu	87 678	1 385 850	118 510

Obrázok 2. Vývoj úhynu semenáčikov v lesných škôlkach
Figure 2. Development of seedling death in forest nurseries.

Tabuľka 3. Poškodenie semenáčikov a sadeníc a výskyt škodlivých činiteľov v roku 2020 podľa krajov a okresov
Table 3. Damage of seedlings and seedlings and occurrence of harmful factors in 2020 by regions and districts.

Kraje a okresy	Výskyt [m ²]	Úhyn [ks]	
		semenáčky	sadenice
Banskobystrický	30 146	75 000	3 000
Banská Bystrica	0	0	0
Brezno	18 696	0	0
Zvolen	4 750	75 000	0
Zarnovica	6 700	0	3 000
Košický	1 409	157 250	0
Košice-okolie	607	58 000	0
Rožňava	2	2 250	0
Spišská Nová Ves	800	97 000	0
Prešovský	53 055	1 112 600	21 500
Poprad	2 875	1 063 600	4 500
Snina	0	0	15 000
Stará Ľubovňa	780	0	0
Vranov nad Topľou	49 400	49 000	2 000
Trenčiansky	145	0	5 900
Považská Bystrica	145	0	1 300
Trenčín	0	0	4 600
Zilinský	2 923	41 000	88 110
Liptovský Mikuláš	2 573	0	73 110
Martin	150	6 000	3 500
Ružomberok	0	0	11 300
Turčianske Teplice	0	33 000	200
Tvrdošín	200	0	0
Zilina	0	2 000	0
Spolu	87 678	1 385 850	118 510

Obrázok 3. Vývoj úhynu sadeníc v lesných škôlkach
Figure 3. Development of seedling death in forest nurseries.

Prognóza vývoja škodlivých činiteľov v lesných škôlkach

Vplyv škodlivých činiteľov na zdravotný stav a úhyn semenáčikov a sadeníc zásadne podmieňuje priebeh počasia počas roka. Priamo podmieňuje výskyt a početnosť abiotických škodlivých činiteľov, ale aj húb hmyzu. Vzhľadom na výrazné výkyvy počasia počas vegetačnej sezóny môžeme očakávať ich častejší výskyt, pričom je dôležité zachyť začiatok výskytu škodlivých činiteľov. Nepriaznivé pôsobenie sa dá znížiť aktívnym používaním závlah, tienenia, cielenej aplikácie pesticídnych látok a využívaním kvalitných zdrojov reprodukčného materiálu.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-19-0601 ForAdapt – financovaný agentúrou APVV a projektu „SLOVLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Centrum excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva; (kód ITMS: 313011S735), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Adresa:

Ing. Valéria Longauerová, PhD.

Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, T. G. Masaryka 2175/22, 960 01 Zvolen

e-mail: valeria.longauerova@nlcsk.org